

Verksamhetsplan Pilotlän Dalarna och Energiintelligent Dalarna 2013

Beslutad av styrgruppen för Energiintelligent Dalarna 2013 02 18

Dalarna har av regeringen utnämnts till pilotlän för en grön utveckling. Målet med Pilotlän Dalarna är att stärka genomförandet av Dalarnas klimat- och energistrategi och visa hur energi- och klimatomställningen är möjlig. Samtidigt ska Pilotlän Dalarna visa att omställningen skapar ekonomisk tillväxt och stärkt konkurrenskraft. Arbete och resultat ska visa vägen och inspirera andra. Genomförandet av klimat- och energistrategin är en central del av det regionala miljömålsarbetet.

Huvudman för Pilotlän Dalarna och ytterst ansvarig för uppdragets genomförande är Länsstyrelsen Dalarna. Uppdraget ska genomföras i nära samarbete med Region Dalarna och andra berörda aktörer. Länsstyrelsen Dalarna och Region Dalarna väljer att genomföra Pilotlänsarbetet inom Energiintelligent Dalarna och under dess ledning.

Energiintelligent Dalarnas mål är att leda och samordna den regionala samverkansprocess som syftar till fler hållbara och miljöanpassade energilösningar på lokal och regional nivå. Samverkan påbörjades genom det regionala energiprogram som fastställdes 2006.

Energiintelligent Dalarna etablerades genom en treårig uppbyggnadsfas 2006–2008 och fortsätter därefter permanent. I organisationen eller nätverket deltar representanter för kommuner, myndigheter, organisationer, näringslivet m.fl. En partsammansatt styrgrupp leder arbetet och länsstyrelsen står för processens sekretariat. Främsta uppgifter för processen är att främja samverkan mellan olika aktörer, genomföra informationsinsatser, uppföljning och stimulera aktörerna i länet att genomföra åtgärder. Huvuddelen av genomförandet sker inom ramen för ordinarie verksamheter och parallella processer, däribland ByggDialog Dalarna.

Pilotlän Dalarna ska med innovativa arbetssätt, helhetssyn och hållbart tillväxtfokus engagera hela Dalarna i genomförandet av länets klimat- och energistrategi.

Inriktningen för Pilotlän Dalarnas arbete beskrivs i regeringsrapporten ”Dalarna – Pilotlän för grön utveckling” som kan hämtas på www.energiintelligent.se

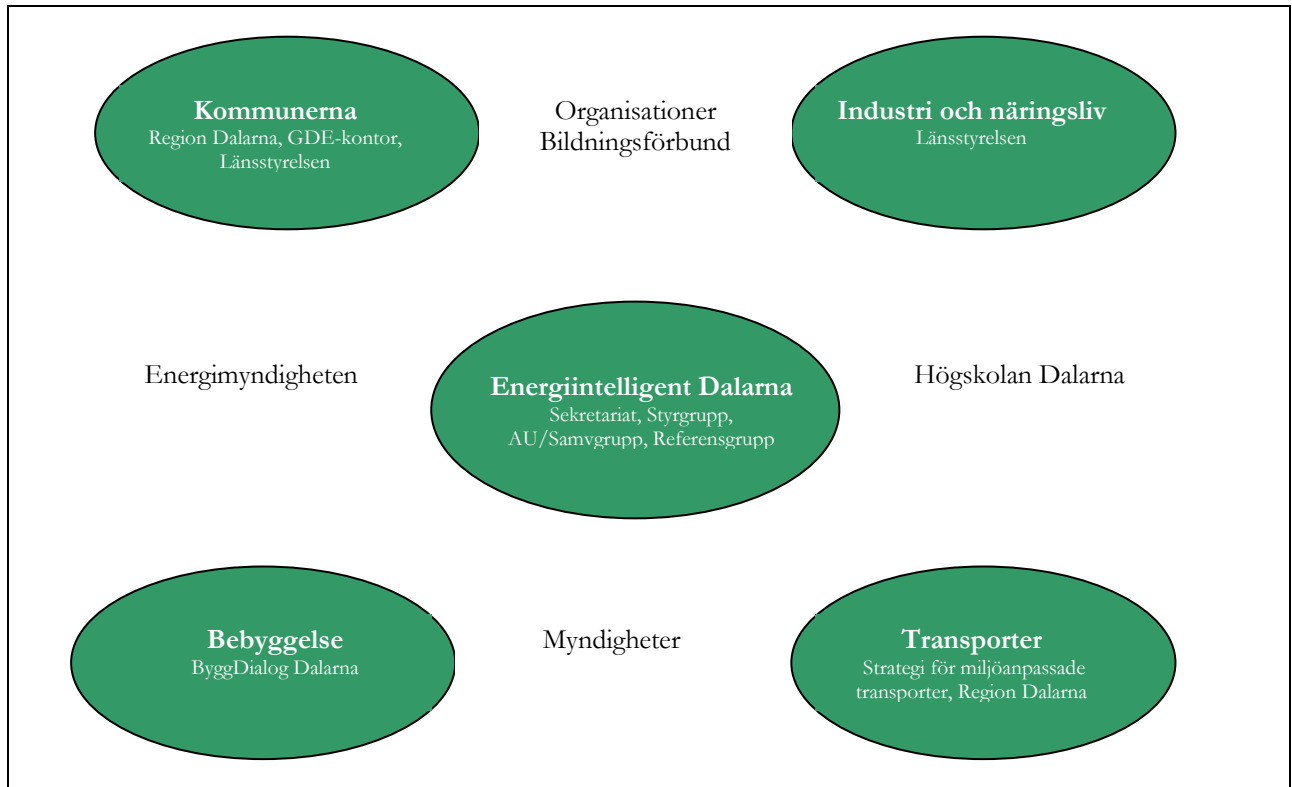
Detta dokument utgör verksamhetsplanen för såväl Energiintelligent Dalarna som Pilotlän Dalarna.

Inriktning av verksamheten och samverkan

Fokus för Energiintelligent Dalarnas ansvar är att genomföra Dalarnas energi- och klimatstrategi samt leda arbetet inom Pilotlän Dalarna.

Huvuddelen av energiprogrammets genomförande av åtgärder sker inom ramen för pågående sektorsarbete och verksamheter hos berörda organisationer. En förenklad bild av samverkansstrukturen och medverkande parter beskrivs i följande illustration:

Att arrangera mötesplatser för dialog mellan olika parter är väsentligt för att få till stånd en ökad och fördjupad samverkan. Det senare är en förutsättning för att få igång flera åtgärder och initiativ på energiområdet. Samverkan sker via formella och informella möten, samtal och andra sammankomster främst mellan lokala och regionala aktörer. Men även samverkan med Energimyndigheten, Skogsstyrelsen, Boverket, Naturvårdsverket och andra myndigheter är väsentliga.

Informationen sprids framförallt via:

- **Webben**, www.energiintelligent.se
- **Seminarier/workshops**: det årliga Energiseminarier, och andra seminarier efter behov
- **Tryckt media** tas fram vid behov.

Dalarna har utnämns till Pilotlän för att det finns behov av regionala förebilder i klimat- och energiarbetet. På samma sätt finns behov av olika *lokala förebilder* som kan agera piloter och bidra till att vi får nödvändig omfattning på engagemanget. Inom Energiintelligent Dalarna kommer därför olika lokala företag och organisationer att utnämns till "Dalapiloter" för klimat- och energiomställningen.

Uppföljning

Inom ramen för länsstyrelsens samlade miljömålsuppföljning kommer regionala och kommunala energibalanser (tillförsel/användning) samt indikatorer som belyser olika energiaspekter att redovisas fortlöpande. Miljömålsuppföljningen fokuseras på att följa upp energitillståndet i förhållande till beslutade regionala mål för energi.

Uppföljningen av Energiintelligent Dalarna inriktas på att belysa dels hur den regionala energisamverkan utvecklas och dels genomförandet av Dalarnas klimat- och energistrategi. Den årliga uppföljningen och utvärderingen av resultaten i förhållande till beslutade mål och planer utgör ett viktigt underlag för utveckling av Energiintelligent Dalarnas verksamhet och därmed beslutsunderlag för styr- och samverksgrupp. Men uppföljningen ska även stimulera hela Dalarnas energiarbete – genom att sprida resultat och erfarenheter från enskilda projekt och aktiviteter.

Pilotlänet

De redovisningar av Pilotlän Dalarna som ska göras till regeringen kommer att visa en samlad bild av de insatser som görs inom länets klimat- och energiarbete, både de som finansieras med stöd av särskilda medel till pilotlänen och övriga. Lägesrapport har tidigare lämnats 31 december 2011, 31 december 2012 och slutredovisning lämnas senast 30 juni 2013.

En extern utvärdering av Pilotlän Dalarna avseende resultat och effekter kommer att göras i form av följeforskning. Utvärderingen kommer att samordnas med övriga pilotlän och genomföras med samma externa konsult.

Ekonomi

Länsstyrelsen ansvarar för och finansierar koordineringen av arbetet inom Energiintelligent Dalarna samt dess sekretariat. Konkreta insatser ska i första hand både genomföras och finansieras inom ramen för de enskilda aktörernas ordinarie verksamheter. Riktade medel från Energimyndigheten tillkommer för att stödja länsstyrelsernas arbete med strategisk samordning, vidareutveckling och genomförande av de regionala energi- och klimatstrategierna. Genom detta tillskott har länsstyrelsen bl a kunnat förstärka personalen som arbetar inom EID:s sekretariat.

Pilotlänets ekonomi

Under åren 2010 - 2013 har Pilotlän Dalarna av regeringen erhållit stöd omfattande 1 miljon kronor 2010, 2 miljoner kronor 2011, 2 miljoner kronor 2012 och 1 miljon kronor 2013. Prioritering av insatsområden för nya resurser och nytt mandat inom Pilotlän Dalarna ska ske utifrån:

- Vilka prioriterade områden som identifierats i nuvarande klimat- och energistrategi samt i det pågående fördjupningsarbetet.
- Behov och önskemål som framkommer inom Energiintelligent Dalarna.
- Regering och nationella myndigheters önskemål och bedömda behov av insatser.

Tillskottet av resurser har prioriterats på ett sätt som stödjer en breddsatsning inom länet.

Verksamhetsplan

Denna verksamhetsplan omfattar insatser för Energiintelligent Dalarna och Pilotlän Dalarna. Planen revideras årligen. Eftersom Energiintelligent Dalarna är samverkansorganet för det samlade arbetet inom klimat- och energiområdet i länet, så redovisas det samlade regionala energiomställningsarbetet översiktligt i planen. Utöver de specifika uppgifterna som anges ska sekretariatet vid behov stimulera insatser och samverka inom alla områden, särskilt de insatsområden som identifierats i Dalarnas energi- och klimatstrategi.

Flera av insatserna i verksamhetsplanen är redan påbörjade. Samtliga aktiviteter har fått ett löpnummer. Dessutom görs hänvisningar med siffror inom parentes till lägesrapporten "Dalarna – Pilotlän för grön utveckling", vilken sänts till regeringen. Lägesrapporten kan hämtas på www.energiintelligent.se. Miljö- och näringsdepartementet tar del av denna verksamhetsplan.

Våren 2013 prioriteras insatser inom ramen för pilotlänsuppdraget eftersom detta ska redovisas till regeringen senast 30 juni 2013.

Med (Pilotlän) menas att aktiviteten genomförs med stöd av medel ur Pilotlän Dalarna

Övergripande för Pilotlän Dalarna

1.1 Planering, uppföljning och rapportering Pilotlän/EID, samordning övriga län (Kap 1.1, 6) (Pilotlän)

Sekretariatet planerar och följer upp insatser inom Pilotlän Dalarna och redovisar erfarenheter/resultat vid Dalarnas årliga energiseminarium i maj 2013. Pilotlänen genomför ett nationellt slutseminarium i maj 2013. Pilotlänen redovisar dels var sin slutrapport för de länspecifika insatserna och dels en gemensam rapport med

erfarenheter till regeringen senast 30 juni 2013.

1.2 Utvärdering Pilotlän Dalarna (Kap 13) (Pilotlän)

Sekretariatet utvärderar insatserna inom Pilotlän Dalarna genom en externt anlitad följeforskare.

1.3 Regional kontaktyta mot regering/nationella myndigheter (Kap 10) (Pilotlän)

Sekretariatet samordnar och genomför erfarenhetsåterföring till regering och nationella myndigheter.

1.5 Kommunikation, marknadsföring, informationsmaterial (Kap 15) (Pilotlän)

Sekretariatet genomför information- och kommunikationsinsatser i enlighet med upprättad kommunikationsplan.

1.6 Utnämning av lokala piloter (Kap 7.2) (Pilotlän)

Sekretariatet leder arbetet med att utse lokala "Dalapiloter" för klimat- och energiomställning.

1.7 Fånga upp och omhänderta idéer (Kap 7.2) (Pilotlän)

Sekretariatet fångar upp och omhändertar idéer från olika regionala och lokala aktörer.

1.8 Erfarenhetspridning genom seminarier, besök mm (Kap 8) (Pilotlän)

Sekretariatet medverkar vid olika arrangemang i landet för att sprida övergripande erfarenheter från Energiintelligent Dalarnas arbete, utöver varje enskild insats som också sprider erfarenheter. I första hand används befintliga forum och nätverk.

1.9 Utbildning, stöd och bollplank för övriga län bland annat Rundabordsamtal (Kap 8) (Pilotlän)

Pilotlänen genomför utbildnings- och benchmarkingsinsatser för övriga län i landet i enlighet med särskild plan. De rundabordsamtal som genomfördes med alla länsstyrelser 2011 – 12 har resulterat i att det 2013 bildas en nationell samordning av länsstyrelsernas energi- och klimatarbete (LEKS).

1.10 Framtagning av gemensam vägledning (Kap 8) (Pilotlän)

Sekretariatet har tillsammans med Skåne och Norrbotten tagit fram en gemensam webbaserad vägledning för att sprida erfarenheter och metoder. Systemet utvecklas vidare under våren 2013.

Utvecklad samverkan (Kap 7.1)

2.1 Driva EID, möten/samordning/stöd i nätverk

Sekretariatet ansvarar för att administrera Energiintelligent Dalarna, dess möten samt stödjer och samordnar aktörer i nätverket.

2.2 Sektorsansvar näringsliv (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, fortsätter att under året utveckla rollen som sektorsansvarig för näringslivets energiomställning.

2.3 Samverkansforum energieffektivisering i företag

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, utformar tillsammans med det nybildade samverkansforumet för ett energieffektivare näringsliv fortsatta stödjande insatser utifrån den handlingsplan som antagits

2.4 Samverkansforum kommunernas fysiska planerare

Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, vägleder kommunernas fysiska planerare i att integrera energi- och klimatfrågorna i fysisk planering.

2.5 Information om Dalarnas nya energi- och klimatstrategi för förtroendevalda

Sekretariatet kommunicerar mål och åtgärdsbehov samt erfarenheter från lyckade insatser i etablerade nätverk.

2.6 Involvera kluster, branschnätverk, yrkesföreningar (Pilotlän)

Länsstyrelsens alla enheter prioriterar att involvera fler genom tillgängliga nätverk för företag/organisationer. Ett projekt för branschvist stöd till energieffektivisering planeras att genomföras.

2.7 Interregional samverkan

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten och Region Dalarna sprider erfarenheter och lär av varandra i befintliga Interreg-projekt, bl a med Norge och Östersjöregionen. Nya projekt inom EU, t ex IEE, söks när möjligheter finns. Samarbetet med andra regioner i de nordiska länderna prioriteras.

2.8 Projektet energi o miljökompetenscentrum (EMC) Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna bedriver ett treårigt projekt med start 2011. Projektet erbjuder labb-miljöer och ger på olika sätt kunskapsstöd till företag som vill utveckla produkter eller tjänster inom energi och miljö.

2.9 Samverkansforum miljöteknikföretagande (GBR)

Stiftelsen Teknikkaldalen leder initiativet Green Business Region, vilket utvecklas som samverkansforum för att skapa ekonomisk tillväxt och nya jobb genom cleantech

2.10 Samverkansforum bebyggelse

Byggdialog Dalarna har etablerat en ny organisationsform där näringen tar ett större ansvar för den långsiktiga verksamheten.

2.11 Samverkansforum biogas

”Biogas Mitt Framåt” drivs vidare och har till syfte att öka utvinning och användning av biogas.

2.15 EFFECT

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, driver tillsammans med CBSS och Boverket ett treårigt projekt för att bilda ett nätverk av regioner i Östersjöregionen som arbetar med grön utveckling.

Utveckla arbetsmetoder och verktyg, (Kap 7.3)

Fördjupad och utvecklad energi- och klimatstrategi (Kap 7.3.1) och systemanalys (Kap 7.3.6)

3.1 Dalarnas energi- och klimatstrategi

Sekretariatet kommunicerar vision, mål och åtgärdsbehov i Dalarnas nya energi- och klimatstrategi.

3.2 Markanvändningens klimatpåverkan (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Landsbygdsenheten, tar med stöd av jordbruksverket fram nationell vägledning för hur markanvändningens och djurhållningens klimatpåverkan kan presenteras och beaktas i regionalt och kommunalt energi- och klimatarbete. Åtgärder som, med nuvarande kunskap är funktionella och rimliga att genomföra ska identifieras och beskrivas.

3.3 Klimatsmart konsumtion, underlag (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Sekretariatet tar med stöd av Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Energimyndigheten fram nationell vägledning för hur den privata konsumtionens klimatåverkan kan beaktas i regionalt och kommunalt energi- och klimatarbete.

3.4 Utvecklad regional och lokal underlagsstatistik (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Sekretariatet fortsätter under perioden att tillsammans med Energimyndigheten utveckla tillförlitlig energistatistik på regional och kommunal nivå för prioritering och uppföljning av åtgärder.

3.5 Regional systemanalys (Kap 7.3.6) (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Sekretariatet utarbetar, med stöd av Energimyndigheten, en modell för regionala energisystemanalyser. Regionala underlag för analyser sammanställs bland annat spillvärmepotentialer på kort och lång sikt.

3.6 Regional fjärrvärmeplan (Pilotlän)

Sekretariatet sammanställer i samverkan med länets fjärrvärmebolag en rapport om fjärrvärmenätens utbyggnadspotentialer och bränsleanvändning. Sammanställningen utgör underlag för den regionala systemanalysen (punkt 3.5) och en planerad strategi för hur utbyggnaden av Dalarnas fjärr-, kraft- och närvärmepotential kan stödjas.

3.7 Färdplan 2050 (Pilotlän)

Länsstyrelsen medverkar i dialog kring utveckling av en nationell färdplan för hur Sverige ska klara visionen om ett samhälle utan utsläpp av växthusgaser 2050.

Hållbar ekonomisk tillväxt (Kap 7.3.2)

4.1 Process för grön utveckling (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Region Dalarna samt länsstyrelsens Näringslivsenhet och Landsbygdsenhet prioriterar under året en process för att med stöd av Tillväxtverket, Energimyndigheten, Jordbruksverket samt Vinnova öka kunskapen om och hitta vägar att stimulera miljödriven utveckling.

4.3 Kartläggning/beräkning Dalarnas näringsliv (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Region Dalarna samt länsstyrelsens Näringslivsenhet och Landsbygdsenhet kartlägger med stöd av Myndigheten för tillväxtanalys Dalarnas näringsliv och gör beräkning av sysselsättningseffekter för olika

åtgärder.

4.4 Genomförande regionalt serviceprogram

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, leder arbetet med att genomföra det regionala serviceprogrammet med lösningar på landsbygden, vilket bidrar till energi- och klimatarbetet. En särskild satsning görs på energiåtgärder i länets alla lanthandlare.

4.5 Grön utveckling i regional tillväxt- och landsbygdsprogram (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Region Dalarna samt länsstyrelsens Näringslivsenhet och Landsbygdsenhet med stöd av Tillväxtverket, Vinnova samt Jordbruksverket arbetar med att integrera klimat- och energifrågor med en tydligare inriktning mot hållbar tillväxt i regionala tillväxtplaner inför kommande strukturfondsperiod.

4.6 Satsning på Green Business Region

Stiftelsen Tekniskdalen leder initiativet Green Business Region som tillsammans med tillväxtmiljöerna i klustren DalaBit, Byggdialogen och High Voltage Valley m fl utvecklar miljöteknikföretagande.

4.7 Hållbara handels- och servicelösningar

Högskolan Dalarna m fl aktörer inkl länsstyrelsens Näringslivsenhet utvecklar en lärandemiljö för hållbara handels- och servicelösningar.

4.8 Dalastrategin

Region Dalarna reviderar i samråd med bland annat länets kommuner och länsstyrelsen Dalarnas utvecklingsstrategi. Dalastrategin är ett strategidokument som anger inriktningen för arbetet med Dalarnas utveckling.

4.9 Miljö Bric

Green Business Region (Dalarna och Gävleborg) medverkar tillsammans med tre andra regioner under 2013-14 i ett projekt för att genom utbildning, utlandsaktiviteter och coaching lyfta 60 svenska miljöteknikföretag till internationell marknad. Riktat sig mot BRIC länderna. Tillväxtverket bidrar med en konsultcheck på 250 000 kr till de 20 mest framstående företagen.

4.10 Green Business Booster

IUC tar på uppdrag av länsstyrelsen fram en modell för att stödja företag att hitta nya produkter på miljödrivna marknader.

Integrera klimat/energi i befintlig verksamhet (Kap 7.3.3)

5.1 Projekt och företagsstöd (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten och Landsbygdsenheten, genomlyser med stöd av sekretariatet sina verksamheter och söker vägar att stärka energiomställningen genom ordinarie verksamheter. Dokumenteras som vägledning. En utbildning utformas med stöd av Jordbruksverket, Tillväxtverket, Naturvårdsverket och Energimyndigheten för projekt- och företagsstödhandläggare i hela landet.

5.2 Fysisk planering, byggande och förvaltning (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Planenheten genomlyser med stöd av miljöenheten sin verksamhet och söker vägar att stärka energiomställningen genom ordinarie verksamheter. Dokumenteras som vägledning.

5.3 Miljötillsyn och prövning (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Miljöenheten genomlyser med stöd av sekretariatet sin verksamhet och söker vägar att stärka energiomställningen genom ordinarie verksamheter. Dokumenteras som vägledning.

5.4 Landsbygdsprogrammet (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Landsbygdsenheten genomlyser med stöd av sekretariatet sin verksamhet och söker vägar att stärka energiomställningen genom ordinarie verksamheter. Dokumenteras som vägledning.

Sektorsvisa handlingsplaner (Kap 7.3.4)

6.1 Åtgärdsplaner för i strategin prioriterade områden

Sekretariatet initierar i samverkan med berörda aktörer arbete med att ta fram åtgärdsplaner för prioriterade

områden.

6.4 Hälsa

Landstinget Dalarna arbetar vidare med att utveckla strategi för "Ett hälsofrämjande landsting för ett hållbart Dalarna", vilken integrerar hälsofrämjande insatser med ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling

Folkbildning, information, kunskaps spridning (Kap 7.3.5)

7.1 Årligt energiseminarium

Sekretariatet genomför ett lärande och inkluderande energiseminarium med bred uppslutning från länets aktörer

7.2 Folkbildning genom studieförbund

Dalarnas Bildningsförbund genomför med stöd av Energimyndigheten och länsstyrelsen folkbildningsinsatser för att skapa insikt och ge människor redskap att förändra sitt beteende och göra en personlig energiomställning.

7.3 Projektet energi o miljökompetenscentrum (EMC) Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna bedriver ett treårigt projekt med start 2011. Projektet ger på olika sätt kunskapsstöd till företag som vill utveckla produkter eller tjänster inom energi och miljö.

7.4 Klimat- och energirådgivning

Gävle Dala Energikontor stödjer och utvecklar i samverkan med energimyndigheten kommunernas klimat- och energirådgivning.

7.7 Högskoleutbildning för förnybar energi

Högskolan Dalarna erbjuder installatörsutbildningar och nätverksbyggande mellan företag som arbetar med förnybar energi, bl a solenergi och bioenergi.

7:11 Energiutmaningen

Framtidsmuseet genomför ett projekt för att elever och lärare ska få redskap att arbeta med energi, teknik och entreprenörskap - med hållbar utveckling som en röd tråd. Insatsen är kopplad till den nya läroplanen.

7:12 Fastighetsskötartutbildningen

Gävle-Dala Energikontor genomför i samverkan med Högskolan Dalarna, ÅF och Stiftelsen Teknikdalen en fastighetsskötartutbildning för redan verksamma fastighetstekniker/skötare samt personal inom företagsledningen med ansvar för att minska energikostnaderna. För att undvika problem och felprioriteringar krävs att fler än en i personalstyrkan har en helhetssyn på fastigheten och dess energianvändning.

7.13 Peace and love (Pilotlän)

Peace and love utvecklar och genomför ett miljö-/energiarrangemang 2013.

7.14 Högskoleutbildning i energiteknik

Högskolan Dalarna kommer under våren 2013 att utveckla ett nytt sammanhållet program i energiteknik, som påbörjas till hösten.

7.15 Uthållig idrott

Gävle-Dala Energikontor genomför ett projekt riktat till ett tiotal idrottsanläggningar i Dalarna för att identifiera och initiera energieffektiviseringsåtgärder.

Regional systemanalys (Kap 7.3.6)

3.5 Regional systemanalys (Kap 7.3.6) (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Sekretariatet utarbetar, med stöd av Energimyndigheten, en modell för regionala energisystemanalyser. Regionala underlag för analyser sammanställs bland annat spillvärmepotentialer på kort och lång sikt.

Stöd till kommunerna (Kap 7.3.7)

8.1 Stöd till kommunernas energistrategiska arbete (Pilotlän)

Sekretariatet stödjer kommunerna att nå ett strategiskt fungerande arbete genom utarbetande, genomförande och uppföljning av energi- och klimatstrategier samt

8.2 Stöd till energieffektivisering i egna verksamheten (Pilotlän)

Sekretariatet stödjer, i samverkan med energimyndigheten, kommuners arbete med det statliga stödet för energieffektivisering i de egna verksamheterna. Länsstyrelsen är sammankallande för det kommunala nätverk av energisamordnare/strateger som bildats i Dalarna. 2012 kommer ett nytt webbaserat uppföljningssystem för energianvändning/tillförsel att införas, Energiwebb Dalarna. Utbildningar/seminarier kommer att genomföras.

8.5 Vägledning för bygg och planfrågor

Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, vägleder och utövar tillsyn över kommunernas fysiska planering och byggande.

8.7 Uthållig kommun

Länsstyrelsen medverkar i utveckling och genomförande av att ta fram goda exempel på arbetsätt inom miljödriven näringslivsutveckling och fysisk planering.

8.8 Vägledning för näringslivsutvecklare (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, vägleder och utövar tillsyn över kommunernas fysiska planering och l

8.6 Energikontorets stöd till kommunernas klimat- o energirådgivare

Gävle-Dala Energikontor stödjer och utvecklar i samverkan med energimyndigheten kommunernas klimat- och energirådgivning.

Näringslivets energiomställning (Kap 7.3.8)

9.2 Utveckla o genomföra utvecklade miljötillsyn (Stöd från nationella myndigheter) (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Miljöenheten, utvecklar med stöd av Energimyndigheten och Naturvårdsverket miljötillsynen så att energi och klimat integreras i behovsutredningar, tillsynsplaner och tillsynsvägledningsplaner samt miljökonsekvensbeskrivningar vid prövningar och MPD-beslut. Tillsynsvägledning till länets kommuner.

9.4 Energieffektiviseringscheckar

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, fortsätter att avsätta medel för företagsstöd till konsultcheckar för energikartläggning.

9.6 Energieffektivisering i fjällen, GREEN 2020

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, driver ett fortsättningsprojekt inom Gränslös Energisamarbete i Fjällen med särskilt fokus på skidanläggningar. Vågar söks för att sprida arbetet till en nationell GREEN så att projektets många positiva resultat kan spridas även till andra fjällregioner.

9.7 Gränsregional energisamverkan, FEM

Stiftelsen Teknikdalen leder arbetet i Dalarna med FEM-projektet, vilket står för ”förnybar energi, energieffektivisering och miljö”. Projektet syftar till ökad affärsutveckling, samt att stärka regionens kompetens inom förnybar energi och energieffektivisering. Värmland och de norska länen Hedmark och Akershus ingår också i projektet.

9.8 Energikartläggningar, SMEEFFEN II

Gävle Dala Energikontor fortsätter med energikartläggningar i olika branscher i syfte att visa besparingspotentialer och inspirera andra. Kunskapsgapet mellan beställare och utförare av energieffektiviseringsåtgärder minskas genom utbildning.

9.10 Modell för verksamhetsutövers åtgärdsplanering (Pilotlän)

Dala VA utvecklar en modell/ett verktyg för åtgärdsplanering och miljöredovisning.

9.11 Branschvis energieffektivisering, BEE

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, startar i samarbete med Gävle-Dala Energikontor upp ett projekt för branschvis stöd till energieffektivisering i små- och medelstora företag.

Transportsektorns energiomställning (Kap 7.3.9)

10.1 Genomförande av strategi för miljöanpassade transporter

Region Dalarna leder arbetet med transportsektorns energiomställning och att genomföra den strategi som tagits fram. En konsekvensanalys av strategin har genomförts. Det är planerat för ett kommunalt nätverk som med utgångspunkt i dessa dokument kan samarbete kring för att stödja och inspirera varandra. Seminarier och utbildningar i ämnet kommer att anordnas.

10.3 Fjällpaketet, trafikplanering

Region Dalarna leder arbetet med att utifrån den utarbetade strategin för långsiktigt hållbara regionala transportlösningar för fjällturismen ta fram en avsiktsförklaring och ett gemensamt program för de verksamma i fjällregionen.

10.4 Fyrstegsprincipen

Region Dalarna förbättrar och förtydligar användningen av fyrstegsprincipen i samhällsplaneringen för att öka styrningen mellan olika trafikslag. Arbetet med att implementera fyrstegsprincipen sker i de kommunala nätverken.

10.6 Kollektivtrafik

Region Dalarna är från 2013 kollektivtrafikmyndighet och AB Dalatrafik utförare.

10.7 Green drive

Gävle-Dala Energikontor genomför ett projekt kring alternativa bilar och bränslen inklusive lån av elbilar.

Bebyggelsesektorns energiomställning (Kap 7.3.10)

12.2 Hållbart byggande med stöd av PBL (*Stöd från nationella myndigheter*) (Pilotlän)

Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, utvecklar med stöd av Boverket och Energimyndigheten vägledning för hur kommunerna bör hantera energi- och klimatfrågor i sin översiktsplanering, i enlighet med intentionerna i nya PBL. Vidare utvecklas förslag till dels arbetsformer och riktlinjer för kommunens tillsyn enligt PBL i frågor som rör energi och klimat och dels hur länsstyrelsen ska ge råd, stöd och vägledning i dessa frågor.

11.2 Byggdialogens handlingsplaner (Pilotlän)

ByggDialog Dalarna, som tar ett helhetsgrepp över bygg- och fastighetssektorns miljö- och kvalitetsarbete, arbetar vidare med insatser för att stärka olika verktyg för energiarbetet, bl a, energitjänster, hyresavtal med energiincitament, småhussektorns energiomställning, strategi för lågenergibyggande och kompetensutveckling.

11.9 Forskning för halverad energianvändning

Högskolan Dalarna har ett flertal forskningsprojekt med syfte att energieffektivisera och minska energianvändningen i bebyggelse. En doktorand vid Högskolan dalarna forskar om möjligheter att halvera energianvändningen i länets bebyggelse. Ett forskningsprojekt syftar till att öka kunskapen om att bygga passivhus i massivträ. Ett tredje projekt genomförs tillsammans med Tunabyggen i Jakobsgårdarna.

11.10 mountEE

Länsstyrelsen, Näringslivsenheten, genomför tillsammans med fem kommuner det Europeiska projektet mountEE med målet att åstadkomma energieffektiva pilotbyggnationer. Inom projektet finns utrymme att genomföra några av Byggdialogens planerade aktiviteter, såsom erfarenhetsspridning och framtagning av strategier för energieffektivt byggande.

11.11 Forskarskola om energieffektivt byggande.

Högskolan Dalarna kommer i samarbete med högskolan i Gävle att starta en forskarskola för energieffektivt byggande.

11.12 Fortbildning för lärare i energieffektivt byggande.

Byggtutbildning Star har genom ett Interregprojekt (Dalarna-Hedmark) tagit fram en fortbildningskurs i energieffektivt byggande för lärare och elever, vilken nu används i den ordinarie byggtutbildningen. Länens lärare prioriterar vidare energi, klimat och kvalitetsfrågor för intern lärarfortbildning.

Förnybar energi (Kap 7.3.11)

12.4 Nätverk för vindkraftens utbyggnad (Pilotlän)

Sekretariatet koordinerar nätverket för vindkraftsbranschen. Huvudfokus under året kommer att vara samverkan för att bygga ut det regionala elnätet.

12.7 Potentialberäkningar och målkonflikter (*Stöd från nationella myndigheter*) (Pilotlän)

Sekretariatet tar, med stöd Energimyndigheten, Boverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Naturvårdsverket fram vägledning för potentialberäkningar för olika typer av förnybar energi inklusive hantering av målkonflikter och synergier mellan olika miljömål.

12.8 Översiktsplaner för vindkraft

Kommunerna tar fram översiktsplaner för lokalisering av vindkraft.

12.9 Effektivisering av vattenkraft

Vattenkraftsföretagen fortsätter att effektivisera sina vattenkraftverk.

12.10 Forskning om förnybar energi, Högskolan Dalarna

Högskolan Dalarna fortsätter forskningen inom solenergiteknik (för el och värme) och förbränning av biobränsle.

12.11 Utbyggnad av när-, fjärr- och kraftvärme

Kommunerna fortsätter att satsa på utbyggnad och utveckling av när-, fjärr- och kraftvärme.

12.13 Projekt Biogas Mitt

Gävle-Dala Energikontor verkar inom projektet Biogas Mitt för ökad produktion och användning av biogas.

12.14 Projekt Vindkraftstillverkning och service

Triple Steel driver ett projekt kring vindkraftens teknikutveckling och service med fokus på möjligheterna för lokala företag.

12.15 Projekt Energilots 2.0

LRF:s projekt Energilots arbetar dels övergripande med strategiska energifrågor för landsbygds och lantbruksföretag och dels gårdsnära med företagsutveckling inom området förnybar energi.

12.16 Greppa näringen

Länsstyrelsen, Landsbygdsenheten, genomför i samarbete med LRF samt företag i lantbruksbranschen regional insatser inom det nationella programmet "Greppa näringen" vilket är ett informations- och rådgivningsprojekt som stöttar lantbrukare med kunskap och verktyg så att gårdens miljöpåverkan minskar. Verksamheten bygger bland annat på rådgivningsmoduler varav ett tiotal berör området klimat och energi. Energikollen är t.ex. en rådgivningsmodul rörande energieffektivisering på gårdsnivå.

Analys av styrmedel, verktyg och metoder inom EID (Kap 7.4)

13.4 Byggdialog Dalarna (Pilotlän)

ByggDialog Dalarna sammanställer erfarenheter av sitt arbete och sprider till andra län.

Analys nationella styrmedel (Kap 9)

14.2 Medverka i samråd vid nya styrmedel bl.a. Färdplan 2050 (Kap 11) (Pilotlän)

Länsstyrelsen och aktörer inom EID medverkar om regering och nationella myndigheter vill samråda vid utformning av nya styrmedel eller ändring av befintliga för att närmare analyser konsekvenserna på regional nivå.

14.3 Remisser med anledning av pilotlän (Pilotlän)

Länsstyrelsen behandlar remisser som i ökad utsträckning skickas till Länsstyrelsen Dalarna med anledning av utnämning till Pilotlän.

